

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

2022. augusztus 19. Péntek/ 5782. Áv hó 22.

XVIII. évfolyam/45. szám

ÉKEV

Testi-Lelki „JÓLLAKOTTSÁG”

ÉKEV

עקב

Mózes folytatja Izrael gyermekeihez intézett búcsúbeszédét, ígéretet téve, hogy amennyiben hajlandóak teljesíteni a Tóra parancsolatait (micváit), jólétben élhetnek majd a földön, amelyet meghódítani és belakni készülnek, összhangban az Örökkévaló őseiknek tett ígéretével. Mózes elmondja a népnek, hogy az a 40 év a sivatagban, mely idő alatt az Örökkévaló égből hullajtott mannával táplálta őket, arra volt jó, hogy megtanulják, „hogyan nem csak kenyéren él az ember, hanem az Örökkévaló ajkának minden nyilatkozásán él az ember.”. Mózes „tejjel-mézzel folyó” országgént írja le a meghódítandó földterületet, olyan helynek, amely meg van áldva a „hét fajtával” (búza, árpa, szőlő, füge, gránátalma, olajbogyó és datolya), és amely az isteni gondviselés központja ezen a világon. Mózes utasítja a népet, hogy pusztítsák el az ország korábbi urainak bálványait, és óva inti őket, nehogy fennhéjázóvá váljanak, és azt gondolják: „az én erőm és kezem hatalma szerezte nekem ezt a dús eredményt.”

A MEZÜZE története

מזוזת

A mezuzá használatát az ősidőkben a mózesi törvény írta elő „s írástok azokat házaid és kapuid ajtófélfáira”. A pergamen a „Halljad Izrael” kezdetű ima első két versszakát tartalmazza. (Mózes V 6:4-9) ez A mezuzá használatát az ősidőkben a mózesi törvény írta elő „írástok azokat házaid és kapuid ajtófélfáira”. A pergamen a „Halljad Izrael” kezdetű ima első két versszakát tartalmazza. (Mózes V 6:4-9). A hagyomány szerint a mezuzát, ami többek között az egyiptomi tizedik csapásra emlékeztet a bejáratnál, és olyan helyiségek ajtaján kell elhelyezni, ahol étkezni, vagy aludni szoktak, ezért például a zsinagóga ajtajára nem szokás kitenni. Ettől az előírástól a gyakorlatban sokan eltérnek, mert manapság általában csak a bejáratnál ajtóra szerelnek mezuzát. A mezuzá tokja (bájit) készülhet fából, fémből, bakelitből, csontból, kőből vagy bármilyen alkalmas anyagból. Az alakjára a legfontosabb megkötés, hogy a felső egyharmadán legyen egy ablak, hogy a "Mindenható" felirat látható legyen, vagy ugyanígy legalább a sin betű legyen feltüntetve.

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

ÉKEV - (עקב)

HETISZAKASZ

Kétszer szerepel a hetiszakaszunkban a „jól fogsz lakni” kifejezés. Először a 8. fejezet tizedik mondatában, amikor megkapjuk az étkezés utáni áldás (bencsolás) * micváját: „És [ha] enni fogsz, és jól fogsz lakni, áldjad az Örökkévalót, a te Istenedet a jó földért, amit adott neked.” Majd két mondatnál később, figyelmeztetés formájában: „Nehogy amikor enni fogsz, és jól fogsz lakni, [...] fel-fuvalkodjon a szíved, és elfelejtsd Örökkévaló Istenedet, aki kihozott Egyiptom földjéről, a szolgaság házából.” Azzal, hogy a Tóra ezt a két dolgot egymás mellett említi, figyelmeztet, hogy amikor „jóllakottak”, vagyis sikeresek vagyunk, hajlamosak lehetünk magunkkal túlságosan is elégedettek lenni. Viszont ha „bencsolunk”, akkor ugyanezt a pillanatot megragadhatjuk, és a spirituális emelkedésünkre fordíthatjuk. A szerénység a zsidóság egyik központi fogalma, a Kabbala egyik szefirája. Legnagyobb prófétánkról, Mózesről is így tudjuk: „szerényebb volt minden embernél, aki a föld színén van”. Hogyan lehet egy nép vezetőjében az alázatosság becsülendő tulajdonság? Úgy, hogy ez az alázatosság nem egyenlő saját magunk alul értékelésével. Amikor a népből lázadottak Mózes ellen, ő nem habozott, nem voltak kétségei afelől, hogy a népet továbbra is neki kell vezetnie. Tehát nem ilyen értelemben volt szerény. A szerénység éppen azt jelenti, hogy tisztában van az ember azzal, hogy ki valójában: az Örökkévaló teremtménye. Egyrészt teremtmény, tehát bizonyos értelemben alárendelt, másrészt viszont az Örökkévalóé, a Királyok Királyáé, személyesen ő lehelte bele a lelket. Különlegesnek teremtetett meg, olyan ajándékokat adott az egyéniségének, ami csak neki van, ami egyedivé teszi – de ezeket nem magának köszönheti, hanem csak Neki. A tehetségre nincs mit büszkélkedni. Ha mindent, amije csak van, a Teremtőnek köszöni meg, azzal magának tesz jót. Történt egyszer, hogy volt egy nő, aki sietett egy fontos üzleti tárgyalásra, de az autója dugóba került. Nagyon megijedt és elkezdett fogadkozni: „Segíts, Istenem, kérlek! Ha ezt megúszom, minden péntek este gyertyát fogok gyújtani!” Ebben a pillanatban egy rendőr tovább engedte a forgalmat az egyik sávban, és a nő tovább tudott hajtani. Néhány perc múlva egy sorompóhoz ért. „Istenkém, ha megmentesz, megfogadom, ezentúl mindig becsületesen fogok üzletelni!” Erre felszabadult egy új sáv és a nő ismét továbbhajtott. Végül megérkezett a tárgyalás helyszínére, és látta, hogy nincs parkolóhely. „Ments meg, Istenem, és soha többé nem pletykálok!” Ekkor kiállt egy autó a helyéről. A nő leparkolt, beszállt a liftbe, és még maradt is egy pár perce a tárgyalásig. Magában így szólt: „Minden rendben, Istenem, látod, megoldottam egyedül!” Visszatérve a hetiszakaszra: ha „jóllaktunk”, vagy ha szerencsénk van, vagy különleges tehetségünk van valamihez, az mindig egy lehetőség, hogy legyen miért hálásnak lennünk. Ha hálát érzünk ahelyett, hogy természetesnek vennénk, jobban tudjuk értékelni a sorunkat, és ez által teljesebb életet tudunk élni. Ez a bencsolás micvájának egyik értelme: ne tekintsük természetesnek, még a mindennapi betevőt sem, örüljünk annak is úgy, mintha a világ legkülönlegesebb dolga történt volna velünk. És ha sikerünk van valamiben, akkor is adjunk hálát, nehogy elfelejtsük, kinek köszönhetjük. Akkor tudjuk igazán élvezni a sikert, ha az Örökkévalónak is van helye ilyenkor mellettünk. Ahogyan a Talmudban (Szotá) áll az öntelt emberről: „nincs egyszerre hely ebben a világban, nekem és neki”.

Yaakov Menken Rabbi

☆ *NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA* ☆

EMBERBARÁT HETILAP

ÉKEV - (עקב)

HETI SZIDRA

„Mózes – Az önkéntes tűzoltó”

„(Akkor) foháskodtam az Örökkévalóhoz és ezt mondtam: „Uram, Istenem, ne írtasd ki Népedet, örökségedet, amelyet hatalmas nagysággal kiváltottál és erős kézzel kihoztál Egyiptomból. Emlékezz szolgálidra, Ábrahámra, Izsákra és Jákobra; ne fordulj e nép macacssága, rosszasága és vétke felé! Ne mondassák abban az országban ahonnan Kihoztál bennünket: „Nem volt képes az Örökkévaló bevinni őket arra a földre, amit ígért, és mert meggyűlölte őket, kihozta, hogy megölje őket a pusztában. Pedig ők mégis a néped és örökséged...” (5. Mózes, 9, 26-29). Mi volt Mózes napirendje a pusztaságban az egyiptomi kiszabadulás után? Miután Jitró tanácsát magáévá tette és kinevezett bírakat és rendőröket, akik a közigazgatás ügyes-bajos dolgait intézték - mivel foglalkozott a vezér, aki a Tórát lehozta a Szináj hegyről a zsidó népnek. Úgy tűnik, hogy mind a kérdést, mind a rá adandó választ, két részre kell osztani: Az első kb. másfél évre és ezzel szemben a további 38 évre. Az első rész lázas előkészületekkel telt el az Ország meghódítására. Erre volt a Tóra-adás felemelő aktusa és az azt megelőző, Marában kapott egyes micvák (mint a szombattartás törvénye) begyökerezése és a Hajlék (Miskán) felállítása. Később, amikor a defetista kémjelentés és nyomában a kishitűek lázadása, megváltoztatta az isteni tervek és elhangzott a nép (a felnőtt férfiak) halálos ítélete, amely 40 év alatt kerül kivitelezésre – Mózes a szóbeli Tórára oktatta a véneket, a vezetőket, a levitákat, majd az egész népet. Ez a kép az, ami a Midrások nyomán alakul ki. A Szóbeli Tan nélkül az írottat nehéz volt megérteni, majdnem lehetetlen és az űrt Mózes volt hivatva betölteni. A Midrások leírják, hogyan ültek a vének és a leviták a pusztai Tanházban és Mózes előadásában hallották azokat a kódokat, amelyek alapján a Tóra magyarázható és érthető. Ott hallották először, hogy a „Totafot” az a Töfillin; a szemléltetőszó az a cicit, és amit az ajtófélfára kell felírni – az a mezüze. Sok volt a tanulnivaló: a Hajlék felállításának utasításaiból fejtették ki azon munkálatokat, amelyeket szombaton tilos végezni. A tisztaság törvényeinek beiktatása és elsajátítása, a kóser étrend, a zsidó morál törvényei, valamint nem utolsósorban az egyistenhit – szembe állítva az egyiptomi pogányság bikáival és buja istennővel - nem volt könnyű stúdium a tegnapi, félig-meddig asszimilált, rabszolgáknak. Itt-ott el is buktak látványosan és ilyenkor Mózesnek, a „dajkának”, külön munkája volt. Ő volt az önkéntes „tűzoltó”, aki ilyenkor megpróbálta a népet, ezt a gyűlevész népséget, „tisztába tenni”. Mózes eszköze az ima volt. Amikor valami rendellenes történt... amikor a hálátlan nép zúgolódott, pörlekedett és követelőzött – Mózes imádkozott és ezzel legtöbbször kivédte a kapitális büntetést, enyhítette az isteni haragot és elhárította annak következményeit. Fohása gyakran az emberi logikára épül, ami – úgy látszik – az isteni szférákban is érvényes. Két ízben is arra építi védőbeszédét, vagyis imáját, hogy „mit mondanak majd az egyiptomiak, ha látják, hogy Isten leszámol a vétkes zsidókkal és ahelyett, hogy bevinné őket az Ígéret Földjére – megsemmisíti őket a pusztában?” Kétségtelen, hogy ezt azzal fogják magyarázni, hogy az Örökkévaló nem képes ígéretét betartani! Ez pedig nagy chilul Hásém lenne, vagyis Isten nevének megszenstelenítése a gojok szemében. Ezt az Örökkévaló nem engedheti meg magának! Van, hogy Mózes, imájában, az Örökkévalót dicsőíti...; 13 jellemzőjét, Tulajdonságait (Midot) sorolja, hogy Ő „irgalmas, kegyelmes...hosszantűrű, nagy a szeretete és igazsága, ezer íziglen megőrzi (fenntartja) a szeretetet, megbocsátja a bűnt...” stb... (2. Mózes, 34, 6-7). Ez az imarészlet, amely ünnepi imarendünkben is jelen van, kétszer szerepel a Tórában, (egyszer az aranyborjú és másodszor a kémbostrány után), bizonyos változásokkal, amelyeket Nachmanidés magyaráz a kiváltó események különbözőségével.

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

HETI SZIDRA

Mózes csak egyszer szidrán, amikor azért büntetést, hogy bemehessen A hű pásztor és jó ügyvéd, a ügyéről van szó – érvei sokkal elmondja, hogy Áronra is aranyborjú készítésében „imádkoztam Áronért is” (5. Midrás – csak részben talált kettő meghalt és a másik kettő nevében). A hagyomány Szináj hegyen, étlen szomjan.

majd lement, mert értesült arról, hogy közben a nép aranyborjút készített, testvére, Áron, segítségével. Utána visszament, könyörgött további 40 napig, majd átvette az összetört kőtáblák helyett az újakat. A Midrás szerint Isten maga tanította meg Mózes, hogy kell eredményesen imádkozni (Ros Hásáná, 17b). Nővéréért, Mirjámért, is imádkozott Mózes, amikor az – büntetésből, mert kibeszélte öccsét – poklos lett. Ez egy nevezetesen rövid ima volt – „Istenem, kérlek, gyógyítsd meg őt!” (4. Mózes, 12, 13) mert Mózes nem akart tápot adni hogy a háta mögött kibeszéljék, mivel hosszasan fohászkodik Mirjámért. A Talmudban osztályozzák és minősítik Mózes imáit. Van, aki észrevette, hogy Mózes hosszas imái nem használtak, míg csak megemlítette a három ősapát. Abban a pillanatban, hogy megemlítette őket – imája meghallgatásra talált (Sábbát, 30,a). Volt, amikor Mózes nem átalotta „megfenyegetni” az Örökkévalót. Ma azt mondanánk, hogy „lemondással fenyegetett”: „Ha nem bocsátasz meg nekik – törölj ki engem könyvedből (a Tórából) amit írtál” (2. Mózes, 32, 32) – vágta oda Mózes az , aranyborjú botránnyal, miután beismerte, hogy „a nép nagyot vétkezett”. Azonban az Örökkévaló nem „ijedt meg”, hanem azt mondta, hogy „aki vétkezett, azt törölöm ki a könyvemből”. Ebben az esetben Mózes nem elégedett meg az imával, hanem azt gyakorlati intenzív intézkedéssel kombinálta: Egy levitákból összeállított ad-hoc kommandó bejárta a népet és összeszedte a főkolomposokat, „és aznap 3000 ember esett el a nép közül” (uo.2) Csak ezek után érezte Mózes magát elég erősnek, hogy felmenjen a hegyre és egy második, negyven napos, turnusban, a teljes megbocsátásért esedezzen. Mózes imáinak szövege nagyrészt a Tórában és kisebbik részt a Midrásokban elszórva található. A hagyomány szerint a zsoltárok könyvének 11 fejezetét szintén Mózes szerezte és ennél fogva a Talmud őt mint a Zsoltárok társszerzőjét említi, Dáviddal és másokkal együtt (Bava Batra 14b). Egyik legismertebb Mózes zsoltár, amit a szombati és ünnepi ima-rendben is megtalálunk, „Mózes, Isten emberének imája” név alatt található a Zsoltárok könyvében (90. zsoltár).

Naftali Kraus

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

קבלה

Zsidó misztika II. RÉSZ

Németh Zoltán beszélget Oberlander Baruch rabbival

Ezért a tfilin a 10 szféra szimbóluma. A fejre való tfilinen van egy sin betű, mely 3 szárral rendelkezik és 4 tórai idézet van benne (3+4),

ami a Kabbala szerint azt a állapotot mutatja be, melyben az értelem (3) már az érzelmek felé fordul (4); és 7-szer tekerjük a karunkra a kézre való tfilint, mely a szívvel (az érzelem központjával) szemben helyezkedik el (ezzel jelképezve a 7 érzelmet). Azáltal, hogy a lelünk leereszkedik ezen a 3+7 szintes folyamaton keresztül, az isteni Magaslatokban is végbemegy mindez, tehát újabb, magasabb isteni fény érkezésében részesülünk e világban. A Kabbalával tehát ráláthatunk a micvák egy magasabb dimenziójára, arra, hogy milyen hatásai vannak egy-egy parancsolat megtartásának.

Miért bontjuk három szintre az értelmet, és hogyan kapcsolódik az érzelmek felé fordulás a négyes számhoz? (N.Z.)

Az értelem három szintje – chochmá, biná és dáát (rövidítve: CHÁBÁD) – azt jelenti, hogy három fázisban dolgozzuk fel azt, amiben elmélyedünk. Előfordul pl. hogy kezdetben nem találunk megoldást egy adott problémára, aztán, mint egy villámcsapás, egyszer csak egy pillanat alatt támad egy ötletünk, ez az első, a chochmá szintje. Ezek után kidolgozzuk a részleteket ezen ötlet alapján, és összeáll a

teljes megoldás, ez a második, a biná szintje. Ám mindezidáig csupán elvontan foglalkoztunk az értelemmel, a harmadik szintre, a dáát szintjére akkor jutunk, amikor úgymond magunkévá tesszük a gondolatot, és nem csak "akadémikus", elvont módon értjük meg, hanem már érint is minket érzelmi kapcsolatba kerül velünk. Egy példán keresztül jobban megérthetjük a három szint közötti különbséget: egy falusi zsidó egyszer levelet kapott a városból, de mivel nem tudta elolvasni, megkérte a melámedet, hogy olvassa fel neki. A tanító felolvasta a levelet, mely így szólt: "Kedves testvérem, szomorúan tudatom veled, hogy tegnap éjszaka édesapánk elhunyt, a temetésre holnap reggel kerül sor, aláírás: Majse". A tanító ezután letette a levelet az asztalra, a falusi zsidó pedig elájult. Vajon ki az, aki jobban megértette az információt? Természetesen a tanító, hiszen csak ő tudta elolvasni, mégse ájult el! A különbség azonban az, hogy a tanító csak elvont fogalomként érthette meg a hírt, míg a falusi zsidó magáévá is tudta tenni a hírt, úgy, ahogy az őt személyesen érintette. Éppen így, amikor már a dáát szintjén dolgozunk fel valamit, ez átviszi az embert az érzelmek szintjére is, hiszen ha valami már érint minket, akkor rögtön (pozitív vagy negatív) érzelmek is ébrednek bennük. Érdemes felfigyelni arra, hogy a fejre való tfilinen kétféle ű (sin) betű van, az egyik – szemből a bal oldali – három szárból áll, a másik – a jobb oldali – négyből.

Folytatjuk...

☆ NAGYFUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

Nagyfuvaros Zsinagóga Centenárium 2011

A BZSH elnöke, a Nagy Fuvaros utcai zsinagóga világi vezetője, Streit Sándor 60-ik születésnapjára vendégekkel telt meg a körzet emeleti díszterme.

Lówy Tamás főrabbi, Róna Tamás és Glitzenstein Smuel rabbik, Szerdócz Ervin rabbihelyettes mellett kántorok, templomkörzetek elnökei, elöljárók, a hitközség vezetői és dolgozói, családtagok, rokonok, barátok, ismerősök jöttek el a meglepetés-rendezvényre, hogy jókívánságaikkal halmozták el a születésnapost.

Mester György körzeti alelnök és gyermekkori jó barát adta át a közösség ajándékát és köszöntötte az ünnepeletet. Streit Gábor meleg szavakkal gratulált édesapjának.

Januárban Várkonyi Katalin, aki rendszeresen kapja e-mailban az Emberbarátot, olvasói levelébe írta Torontóból, hogy édesapjának, Várkonyi Jánosnak január 15-én lesz a 80. születésnapja és 67 évvel ezelőtt 1944-ben, a háborús időkben ezen a napon volt itt a Nagyfuvaros utcai zsinagógában a bár micvéja.

Január végi péntek esti kiddusnál az elnök emlékezett arra, hogy Strausz Éva szüleinek 71 évvel ezelőtt ekkor volt a chászenéje.

Szombat délelőtt Dr. Marton Jenő tartotta a születésnapját, hibátlanul olvasta fel a bár micvó haftóráját. Kiddust adott, melyen részt vett felesége, lánya és unokája is.

Szombati Solajs Szöudajsz keretében köszöntöttük Mester Zsoltot születésnapján.

Következő hétfőn volt a születésnapja Cser Erzsébetnek és Gálfi Györgynek.

Mispátim szombatján a délelőtti imádkozás után Smuel Glitsenstein rabbi és felesége Sosi rebecen sólettel látta vendégül közösségünk tagjait.

Szombat délután Szalai Dávid adta a Solajs Szöudajszot születésnapja alkalmából, ahol jelen volt édesanyja is.

Február 9-én Streit Sándornak 60. születésnapja alkalmából az ORZSE Rektori Tanácsa Pro Universitate díjat adományozott. Eliezer Slomovits elmondta, hogy szerinte Streit Sándor úgy ismeri a judaisztikát, hogy bármikor képes a rabbit is helyettesíteni.

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

Március 1-én került sor Streit Péter (Yaakov Joszef ben Jehuda) és neje Judit (Szime basz Slajme), gyermeke Ruben (Elchanan ben Yaakov Joszef) britjére. Ruben, Streit Sándor BZSH-elnök és felesége Éva asszony első unokája.

A szertartás percei alatt Ruben, Glitszenstein rabbi, Adler (Tikva) mohél, a kváter Streit Gábor voltak a „főszeplők”.

Jelen volt Zoltai Gusztáv ügyvezető ORZSE rektora, Deutsch Róbert, a Péter, Lówy Tamás, Frölich Róbert és kántorok, a Szórádi család (mint rokonok, barátok, ismerősök, kilélek

igazgató, Schöner Alfréd, az Rabbitestület vezetője, Kardos Deutsch László főrabbi, örömnagyszülők), kollégák, tagjai.

Purimkor mindhárom alkalommal a rabbi olvasta fel a Megillát, a harmadszori olvasás kapcsolódott Glitszenstein Smuel rabbi 30. születésnapjának ünnepléséhez. Szentgyörgyi Róbert dedikált

könyvével kedveskedett a rabbinak. A gratulációk, ajándékok átadása után „spontán” énekkar állt össze, Glitszenstein, Zucker, Jakal trió fergeteges énekszámot adott elő a „Három tenor” stílusában, Pásztor Rajmund zongorakíséretével. Meni, a rabbi 5 éves kisfia kedves énekével varázsolt el a hallgatóságot. Gálfi György gitározva születésnap köszöntőt énekelt, melybe a jelenlévők is bekapcsolódtak, majd egy humoros Romhányi verssel szórakoztatta az ünneplőket. Pásztor Rajmund a „Szól a kakas már” című dalt énekelte, szintén a jelenlévők aktív részvételével. A továbbiakban a születésnapját ünneplő rabbi és Zucker Immánuel énekelt és énekeltette meg az erre igen fogékony közönséget Rajmund zenei kísérete mellett. A finom ételeket a rabbi és felesége Soshanna rebecen készítették. A süteményeket, üdítőket a körzet biztosította.

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

A Zájin Ádár-i halvacsorán Glitsenstein Smuel rabbi méltatta az ünnep jelentőségét, majd Eliezer Slomovits professzor adott tanítást.

Április 3-án vasárnap tartottuk Streit Ruben Pidjon Háben szertartását. A bensőséges ceremónián rokonok, barátok és a kile tagjai előtt Müller Tamás kajhén és az apa, Streit Péter előljáró között a szent héber és magyar szöveg szerint történt meg az újszülött kiváltása. Az ünnepélyes szertartás után Streit Sándor és felesége, Éva asszony tikunon látták vendégül az egybegyűlteket.

Körzetünk tagjának, Ezra ben Zevulunnak édesapja Izraelben eltávozott.

Április 11-én, vasárnap volt Raj Tamás főrabbi zl. sírkő avatása. Az avatóbeszédet Kardos Péter főrabbi és az eltávozott testvére, Raj Ferenc főrabbi tartották. A kántori teendőket Fekete László főkantor látta el.

A széder-estét Glitsenstein Smuel rabbi vezette, a Haggadá olvasásában besegített Horovitz László is. A rabbi gyermekei, Meni és Dovi a Má Nistánu-t énekeltek. Pészách 2. napján Tóra előtt köszöntöttük Szabados Ferencet 91. születésnapja alkalmából.

Alexander Klein az izraeli Sderotból a kis templom Tóra-olvasó asztalára díszterítőt ajándékozott néhai Goldberger Herman emlékére. Csütörtökön, Pészách félünnepén, a reggeliimádkozás keretében avattuk fel ajándé-

kozott néhai Goldberger Herman emlékére. Csütörtökön, Pészách félünnepén, a reggeli imádkozás keretében avattuk fel.

Május 7-én szombat délelőtt Tóra előtt köszöntöttük Rónai Gábor bácsit születésnapja alkal-

mából. A Solajs Szöudajszon vendégünk volt Rabbi Mayer Alter Horowitz, a Jeruzsálemben székelő bostoni rebe. A jó hangulatban lezajlott szöudán tanítást adott, amit Micha Farnadi Jerusálmi tolmácsolt közösségünk tagjainak.

A BZSH májusi tisztújító közgyűlésén Streit Sándort választották meg elnöknek.

Május 15-én a MAZSIHSZ tisztújító közgyűlésén elnök lett dr. Feldmájer Péter, alelnökök pedig Herczog László és Streit Sándor.

Május 22-én vasárnapi kora délután volt Streit Gábor és Somkuti Vera esküvője. A szertartást a mincha ima előzte meg. A házassági szerződést Gál Dániel és Goldberger Tamás írták

alá. Schöner Alfréd főrabbi és Nógrádi Gergely kántor közreműködésével kezdődött az esküvő. Rigó Buffó Sándor hegedűsza-

vára vezették a baldachinhoz Gábort, majd Verát kísérték be a két örömanya és hétszer körbejárták a vőlegényt. A gyűrű felhúzása után Schöner Alfréd főrabbi felolvasta a ketubát, ismertette annak tartalmát, és az iratot át-

adta a menyasszonynak, majd megáldotta az ifjú párt. A zsinagóga nyitott tetején közben esett egy kevés eső a chupára. A hét áldást Lówy Tamás főrabbi, Glitsenstein Smuel rabbi, Streit Péter, Gál Dániel, Horovitz László, Feldmájer Péter és Nógrádi Gergely mondták.

rádi Gergely mondták.

☆ *NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA* ☆

EMBERBARÁT HETILAP

Május végén péntek este a kiddus keretében köszöntöttük születésnapjukat ünnepló Szegő Licikét, Szalczerné Balázs Györgyit és Strausz Évát.

Savuot első napján Glitzenstein Smuel rabbi és felesége, Sosana rebecen a hagyományoknak megfelelően tejes ételekből készült kidusson látták vendégül kilélek tagjait.

Június 15-én szerdán reggel Schmelowszky Ágoston és Forgách Anna, Dávid nevű fiát vették fel Ábrahám szövetségét. A mohél Jehosua Adler volt. Az eseményen megjelent többek között Deutsch Róbert főrabbi és fia Péter is.

Június 17-én üdvözlöttük Oláh Tamást abból az alkalomból, hogy felnőtt korában megcsináltatta a brisz milót és héber nevet kapott.

Fonóné Sugár Sára, a Wesselényi utcai Alapítványi Iskola igazgatónője Svédországból ide látogató gyerekekkel jött el zsinagógánkba.

Július 22-én elhunyt Gortvai Tibor, templomunk volt elöljárója. Személyében elvesztettük templomunk legrégebbi látogatóját. A Gortvai család templomunk megalapításának részese volt, adománnyal segítették a zsinagóga építését.

Augusztus 3-án Deutsch Judit asszony, Czebe Iván édesanyja ünnepelte 80. születésnapját.

Augusztus 25-én csütörtökön délelőtt néhai Goldberger Herman, volt vezető előimádkozónk síremlékét a Kozma utcai temetőben Glitzenstein rabbi avatta.

Szeptember közepén csütörtökön a reggeli imádkozásnál templomunk vendége volt Naf-tali Krausz, aki könyveiből ajándékozott néhányat közösségünknek.

Szombaton a kiddus keretében köszöntöttük Zinner Jutkát születésnapja alkalmából, melyen jelen voltak férje, lánya, testvére, sógora és unokahúga is.

Szeptember 17-én szombaton Goldberger Dániel mondta a máftirt, mert ez volt a bár micvó haftarája. Ő mondta a sáchrisz imát is ebből az alkalomból. A kiddus keretében Streit Sándor elnök megemlékezett zsinagógánk avatásának 89. évfordulójáról. Gálfi Miklós bácsi (1935-óta látogatja közösségünket), Szabados Feri bácsi (is közel az óta) és Müller Tamás emlékeiből meséltek kilélek tagjainak.

Szeptember 25-én volt Révész Róth Miklós sírköavatása.

Október 16-án délután, Szukkajsz második félünnepén az immár szokásos lecsó-partyt tartottuk meg. Streitné Évike, Zsoldos Bea és Friedháber Tiborné készítették el az ízletes lecsót.

Október 20-án, a csütörtökön esti körmenetek és a gyermekek megáldása után az elnök sok tábla csokoládét osztott szét a gyerekek között. Az imádkozás befejeztével a díszteremben halvacsorát tartottuk. Smuel Glitzenstein rabbi és felesége Sosi asszony készítették a vacsorát.

Noach szombatján, a kiddusnál köszöntöttük születésnapja alkalmából Pásztor Raymund kántorjelöltet.

November 8-án, kedden Eliezer Slomovits professzor a reggeli imádkozás befejeztével vendégül látta közösségünk jelenlévő tagjait unokájának a közelmúltban történt Bár micvója alkalmából.

Vasárnap köszöntöttük Darvas Györgyöt születésnapja alkalmából.

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

Eliezer Slomovits professzor a szószékre készített terítővel ajándékozta meg templomunkat, amelyet saját szülei és felesége Rachel asszony szülei emlékére hozott Izraelből. A terítőt Toldot szombatján avattuk fel, melyen jelen volt az adományozó egyik fia is.

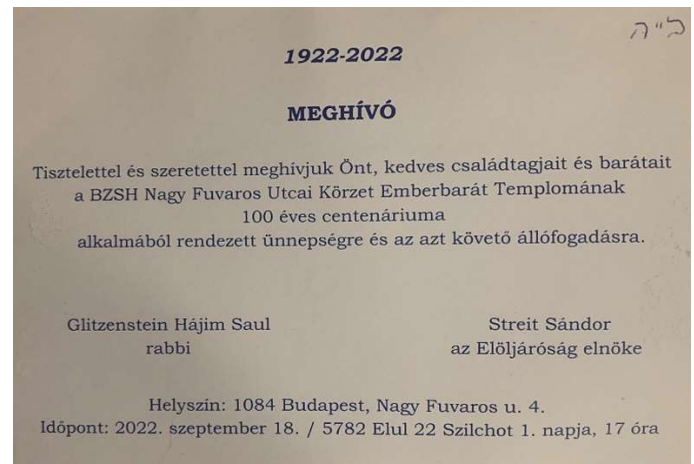
Vájiszlách szombatján délelőtt Darvas György főgondnok volt a máftír, mert ez volt a bár micvó haftórája.

December elejétől Streit Sándor látta el társadalmi munkában a Kozma utcai temető működésének felügyeletét. 2012-ben lemondott BZSH elnöki tisztségéről, hogy a Kozma utcai temető vezetését főállásban végezhesse, ez ugyanis szerinte összeférhetetlen az elnöki poszttal. Lemondása után a vezető elöljáró, Tordai Péter megbízott elnökként vezette a szervezetet a decemberben esedékes választásokig.

December 23-án kedden este ünnepélyes keretek közt a minche és a mááriv ima között Pásztor Raymond kántorjelölt meggyújtotta a hanukai ünnep első gyertyáját.

Centenáriummi eseményeket összeállította

Dr. Goldberger Tamás

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

RECEPT-TÁR

Csokis Babka/Jeruzsálemi kalács

Minden alapanyagnak, frissnek és szoba-hőmérsékletűnek kell lennie. Ez különösen fontos, ha a tejet, tojást és a vajat nézzük. Ha foszlós, szálas, levegős kelt tésztát szeretnél készíteni, azt nézd, hogy duplájára kelljen. A következő lépés előtt mindenképpen végez ujj tesztet. (Egy ujjal finoman nyomd be a tészta felületét kb. 1 centi mélyen. Ha rögtön visszaugrik, akkor még kelnie kell. Ha lassan jön vissza, akkor megkelt és dolgozhatsz vele tovább vagy sütheted, ha annál a lépésnél tartasz. Ha benne marad a ujjlenyomatod, lesüppedve marad, akkor túl kelesztetted.)

Tészta:

- 13 dkg kenyérliszt (BL/80)
- 12 dkg finomliszt
- 4 dkg cukor
- 4 gramm porélesztő
- (1 dkg friss élesztő)
- ¼ teáskanál só
- 1 db tojás
- 1 dl tej
- 4 dkg teavaj (puha)

Töltelék:

- 5 dkg teavaj
- 2 evőkanál porcukor
- 1 evőkanál kakaópor
- 5 dkg étcsokoládé

Szirup:

- 5 dkg cukor
- ½ dl víz

Elkészítés:

A tésztához a liszteket beleszitáljuk egy tálba, beleszórjuk a cukrot, az élesztőt az egyik oldalra és a sót a másikra majd alaposan összekeverjük a száraz alapanyagokat. (Ha friss élesztőt használunk, akkor azt keverjük a tejhez.) A közepébe felütjük a tojást és belecsorgatjuk a tejet. A tésztát összedolgozzuk anynyira, hogy ne maradjon benne száraz rész és fóliával letakarva 10 percre pihentetjük.

Ha letelt az idő gyúrjuk alaposan át. Adjuk hozzá a puha vajat és dagasszuk bele. A tésztának egészen simának és hólyagosnak kell lennie, ami könnyedén elválk a tál falától. (Ha géppel dagasztunk, akkor a vajat több részletben adjuk csak hozzá). A kidolgozott tésztát tegyük 12 órára a hűtőbe.

A töltelékhez a puha vajat kikeverjük az átszitált porcukorral és a kakaóporral. Az étcsokoládét vékonyan felszeleteljük, majd keresztben is daraboljuk.

A deszkát enyhén meglisztezzük és rászedjük a tésztát. Téglalapformára hajtogatjuk és óvatosan kinyújtjuk fél centi vastagra. A felesleges lisztet leseperjük róla, megkenjük a kakaós krémmel és meghintjük a csokival.

A babka formázása: A hosszabbik oldalától kezdve szorosan feltekerjük úgy, hogy a hajtás alulra essen. Egy éles késsel félbevágjuk és a vágott oldalakat felfelé fordítjuk. Az egyiket keresztben a másikra fektetjük egy X betűt formázva. A tetejét csavarjuk össze kétszer és a végét csípjuk össze. Majd alul is tekerjük meg és a végét zárjuk le.

Emeljük egy sütőpapírral bélelt 14 x 24 cm-es vekniformába és kelesszük a duplájára. Mivel a tészta hideg több idő kell hozzá. 2-3 sőt hűvös idő esetén 4 óra is eltelhet a kelesztéssel. Melegítsük elő a sütőt 180 fokra (alsó-felső sütés, légkeverés nélkül és 25-30 perc alatt süssük készre. A megsült kalácsot tegyük félre hűlni.

A sziruphoz a cukrot egy lábosba szórjuk, hozzáöntünk ugyanannyi vizet és időnként megkeverve 8-10 percre forraljuk, amíg besűrűsödik szirupká. Ezzel alaposan kenjük meg a kihűlt babka tetejét. 20 perc elteltével már szeletelhetjük is.

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

HÍREK, BULVÁR, SPORT

Ben „Géza” Affleck 50 éves

A héten töltötte be 50. életévét a kétszeres Oscar-díjas Ben Affleck amerikai filmszínész, rendező, forgatókönyvíró és producer, akinek a teljes neve: Benjamin Géza Affleck. Cikkünkéből kiderül, hogy a kaliforniai Berkeley-ben 1972. augusztus 15-én született Ben Affleck miért kapott magyar nevet. Az Egyesült Államokban meglehetősen szokatlanul hangzik a Géza név, így a híres amerikai filmsztár, Ben Affleck már több alkalommal kénytelen volt elmagyarázni, hogy a születésekor miért kapta éppen ezt a magyar nevet. Ma már büszkén viseli ezt a nevet, igaz, gyermekkorában még dühös volt a szüleiére, az iskolában ugyanis gyakran csúfolták miatta. Egy alkalommal, amikor az iskolából kilenc-tíz éves korában dühösen hazament, s azt mondta az édesanyjának, hogy nincs nála rosszabb névadó a világon, mert már megint csúfolták a neve miatt, a mamája elmagyarázta neki az egyik magyar szomszédjuk és a vészkorszak történetét.

A mamájától a kis Ben megtudta: nem sokkal az ő születése előtt halt meg a szülei egyik legkedvesebb barátja, a szomszédjukban élő Géza, aki Magyarországról települt át az Egyesült Államokba a holokauszt után. Mivel a kisfiú a holokausztot sem ismerte, az édesanyja elmondta: Magyarországon Gézát sok-sok zsidó társával együtt vasúton hurcolták az auschwitzzi megsemmisítő táborba, de a férfinak útközben, amikor egyszer egy állomáson kinyitották a vagon ajtaját, sikerült kiugrania és elmenekülnie. Ben ekkor tudta meg azt is, hogy a náci 6 millió zsidót öltek meg pusztán a származásuk miatt, s közülük mintegy 600 ezren magyarok voltak. Egy interjújában Ben Affleck később elmondta: mióta tudja, hogy kinek a tiszteletére kapta a második nevét, azóta büszke a Géza névre, s ahol csak alkalma adódik, ő is elmeséli az egykori szomszédjuk történetét.

Forrás: mazsihisz.hu

Elhunyt Olivia Newton-John

Newton-John Cambridge-ben született, és családja 5 éves korában Ausztráliába költözött, de tinédzser

korában visszatért Angliába, és édesanyjával élt, miután szülei szakítottak. Korán arról álmodozott, hogy állatorvos lesz, de énekversenyeket nyert a középiskolában, és 20 éves kora előtt bejárta a hadsereg bázisait és klubjait, és felvette első kislemezét, „Till You Say You’ll Be Mine” címmel. 1971-ben feldolgozta Bob Dylan „If Not for You” című dalát, és szoros együttműködést kezdett egy ausztrál barátjával, John Farrarral, aki a dal producere volt, majd később megírta a „You’re the One That I Want”, „Magic” és számos más dalt. más slágerek neki. Legtöbbször a Grease (1978) c. filmben ismerhetik, ahol Ő alakította Sandyt.

Newton-John, Brinley Newton-John német irodalomprofesszor és Irene Born lánya volt, akinek apja Max Born Nobel-díjas német-zsidó fizikus volt. Born 1933-ban kénytelen volt elhagyni Németországot a náci párt felemelkedésével, és az Egyesült Királyságba emigrált. „1933-ban zsidó nagyapám feleségével, Hedviggel elmenekült Németországból, hogy elkerülje Hitler rezsimjét. Nemcsak ragyogó elme volt, hanem humanitárius is, aki segített a zsidóknak elmenekülni Németországból. Rendkívül büszke vagyok békeszerető nagyapámra – írta Newton-John 2019-ben megjelent memoárjában. Azt is elárulta, hogy nagyapja közeli barátságban volt Albert Einsteinnel. Anyai dédapja Victor Ehrenberg német-zsidó jogtudós volt.

2019-ben egy interjújában ezt nyilatkozta: „Édesanyám nagyon büszke volt zsidó örökségére, és sokat beszélt róla.”

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

SPORT HÍREK

Múlt héten kedvenc csapatunk az MTK Budapest hazai pályán 5-2-re verte a Dorog csapatát. Most sem sikerült igazán jól az első 20 perc, hiszen hamar két gólos hátrányba került csapatunk. Vezet edzőnk belenyúlt a csapat szerkezetébe és még az első félidőben kiegyenlített az MTK. Második játékrészben a hazai csapat akarata érvényesült hamar megfordította a mérkőzés állását. Futács Márkó a mérkőzésen mesterhármast jegyzett. Bognár György az eredménnyel és a lőtt gólok számával elégedett volt, de a mutatott játékkal már kevésbé.

Rendeztek egy fordulót hétköznap is, csapatunk a Békéscsaba vendégeként lépett pályára szerda este. Békéscsaba-MTK Budapest 1-4. Csapatunk az első perctől magához vette a kezdeményezést lendületes gyorsan passzoló, kombinatív játékkal rukkolt elő. Az első félidő végén Némó révén vezetést szereztünk. Második félidő elején Stieber megduplázta csapatunk előnyét, majd a hazaiak büntetőből szépítettek. Izgalmas utolsó húsz percet várt a hazai publikum, de csapatunk az utolsó tíz percben lőtt két gólt, amivel lezárta a mérkőzést. Németh K. (Némó) duplázott.

A héten utolsó meccsüket vasárnap este 19:00-kor játsszák az Új Hidegkuti Nándor stadionban az utolsó Budafokek ellen. Belépés INGYENES!

Hazai pályán fogadta vasárnap este a Honvéd a Paksot. 3-3-as döntetlent hozott a mérkőzés. A kezdeményezést a Honvéd ragadta meg és hamar 2-0 volt az állás két büntetőből. Félideig az eredmény már nem változott. A második félidőben három perc alatt kiegyenlített a Paks csapata Varga révén. Nyílt támadófutballt hozott a második félidő, újra a Honvéd szerzett vezetést, utána viszont a hazaiaknál villant a piros lap. Emberelőnyben a Paks beszorította a hazaiakat és ennek meg lett az eredmény az utolsó percben, büntetőből egyenlített a vendég együttes.

Hazai pályán döntetlen a kis csapat ellen. Barcelona-Rayó 0-0! Ezen a nyáron is ismét sztárigazolásokot igazoló Barcelona (Lewandowski, Raphinha, Kessie, Koundé stb.), az első perctől nagy fölényben játszott a vendég együttes kontra játékra rendezkedett be. Látszott is nehéz lesz feltörni a védelmüket. A legnagyobb lehetőség a félidő végén a vendégek előtt adódott egy kontra végén, de Ter Stegen hatalmas bravúrral hárított. Félidő 0-0! Második félidőben Xavi még több támadót küldött pályára, sajnos a játék képe nem változott maradt a hatalmas labdabirtoklás, talán több átlövással próbálkozhattak volna (nem jellemző). Slusszpoénként Busquets mehetett idő előtt zuhanyozni, mivel megkapta a második sárgalapját. CSALÓDÁS A JÁTÉK ÉS AZ EREDMÉNY

Döntetlen vendégként a kisebbik barcelonai csapatnál. Celta Vigo- Espanyol 2-2. Jobban kezdte a mérkőzést a hazai csapat de az első 20 perc után kiegyenlítőddött küzdelem folyt a pályán és a félidő végén a hazaiak a semmiből vezetést szereztek. Naná hogy Aspas révén, sok éve szállítja góljait mellyel az idény végén a Celta mindig bent marad az első osztályban. A folytatásban folyt továbbra is a küzdelem, 63. percben növelte előnyét a vigói csapat. Az Espanyol nem adta fel küzdöttek a szépítésért és a 72. percben Exposito eredményes volt. A hosszabítás perceiben egy lapra feltéve ment előre a vendég csapat és a 98(!) percben büntetőből egyenlítettek. A végeredmény nem változott a bíró lefújta a meccset. Véleményem szerint a Celta bukott két pontot, 2-0 után illett volna az előnyt megtartani, de ez a La Liga!

☆ NAGY FUVAROS ZSINAGÓGA ☆

EMBERBARÁT HETILAP

IMÁIDŐK, GYERTAGYÚJTÁS, IDŐSEK KLUBJA ESEMÉNYEK

2022. Aug. 19. – 2022. Aug. 26.

DÁTUM	REGGEL	ESTE
19. péntek	7:00	19:00
20. szombat	8:00	19:45
21. vasárnap	8:00	19:00
22. hétfő	7:00	19:00
23. kedd	7:00	19:00
24. szerda	7:00	19:00
25. csütörtök	7:00	19:00
26. péntek	7:00	19:00

Gyertyagyújtás Budapest, Szombat kimenetele

DÁTUM	ESTE	DÁTUM	ESTE
19. péntek	19:31	20. szombat	20:38
26. péntek	19:18	27. szombat	20:24

ESEMÉNYEK:

Vasárnap tartott jorcájtót Zilber József előljáró úr édesanyja után. Az imádkozás után Tikunt adott.

Kedden tartott jorcájtót Mester György alelnök úr anyai nagypja után. Az imádkozás után Tikunt adott.

Szombaton Ros Hodes bencsolás lesz.

VICC:

A zsidó bemegy egy étterembe:

Kérek egy adagot abból a halból!

De uram, az sonka!

Kérdeztem én, hogy hívják azt a halat?

KÖZLEMÉNY:

Andrássy Béla körzetünk gondnoka túl van az életveszélyes műtéten.

Körülményekhez képest jól van, megkezdte rehabilitációját.

Kilénk minden tagja mielőbbi teljes felgyógyulást kíván.

Augusztus 12.-én ünnepelte 72. születésnapját.

Boldog Születésnapot kívánunk.

Mazal Tov

EMBERBARÁT KLUB

IDŐSEK KLUBJA

„IDŐSEK KLUB”-ja, rendezvényeire várjuk kilénk tagjait. Várjuk tagjaink szíves megjelenését és ötleteiket, melyekkel segítik a klub működését. Következő klubrendezvényt augusztus 24.-én, szerdán délelőtt 10:00 órától tartjuk a földszinti klubteremben.

Kiadja: Nagy Fuvaros utcai Templomkörzet
Budapest. 1084 Nagy Fuvaros utca 4.
Tel: 334 27 31
Email: nagyfuvaros@gmail.com
<https://www.facebook.com/Nagyfuvaros4>
Felelős kiadó: Streit Sándor
Szerkesztő: Streit Gábor